

ریتھبیریا چاکسازیا نافرہتان / دھوک

دھوک و زارووک پیگتھ دھینہ شیاندن !؟

پاپورت:
عایشہ شوکت

خہلہ تی ٹیکہ ژ وان ساخلہ تین نہ شریہ نہ کو جہتی خو دناٹ ژیان و کہ سایہ تیا ہر مرؤفہ کیدا دکت، ہلئی ب جیاوازی ! نانکو ہندہک کہس ہنہ خہلہ تی و سہر پیجی تین وان دکیمن و دبیت ژہر ریتزا بلندا باشی تین وان مرؤف ہست ب خہلہ تین وان نہکےت، ہرؤفاژی ہندہ کین دی کو ریتزہ یا خہلہ تین وان ب سہر ہمی ساخلہ تاندا دکہ قیت و ری بڑ چارہ سہریا پوزہ تیف نادہت ودبیتہ نہگہر کو نہٹ کہسہ ب نہ خوششتی تین ہمی کومہ لگہہ و جفاکان دھینہ ل قہلہ مدان، نافرہت ژی و ہکی ہمی مرؤقان وژ نہجامی ہندہک کاودانین تاییہت مینا وی ریکا پی ہاتیہ ب خودانکرن و ہرورہ دکرن یان نہو ژینگہا تیدا مہزن ہووی، جاران تووشی خہلہ تین دبیت ہرچہ نہدہ ب خوشحالیقہ دبیتین ریتزہ یا وان یا کیمہ ہر اورد دگہل رگہزی نیر، ہلئی ہر چہوا بیت یایی بہر نینہ ژفی سالوختی، وگومان تیدا نینہ ہر کہسی خہلہ تین دکت دہر جفاکہ کیدا دی سزا بڑ ہبن و ہر ٹیک لدویف خہلہ تیا وی ! ہندہک خہلہ تی ہنہ چارہ نقیسی خودانی وان دبیتہ دادگہ ہکرن و زیندان . لہوما جہتین تاییہت بڑ پیتسوازیکرنا وان دھینہ ہرہٹکرن، حکومہتا ہریمہ کوردستانی وب ہٹکاری دگہل ریکخراوین خیرخواز و تاییہتہند دئی ہواریدا ہول دایہ جہتین تاییہت بوقان جوڑہ حالہتا ہرہٹ بکت . ژ وانا ریتھبیریا چاکسازیا نافرہتان لدھوک و بنگہہ ہرہٹکرن و فیکرنا نافرہتان سہر ب ریکخراوا دیاکونیا سویدی ٹہ .

ریتھبیریا چاکسازیا نافرہتان / دھوک سہر ب و ہزارہتا ساخلہ می و کاروبارین جفاکیقہ، ل سال (۱۹۹۸) ای و ہک ہٹکاریہک ژ ریکخراوا دیاکونیا سویدی بڑ ریتھبیریا پولیسان و ژ بڑ ہندی چ زیدہگافی لسہر مافین وان نافرہتین دزیندانیقہ نہہیتہ کرن ہاتیہ دامہ زانندن، ہلئی ل دہستپیکتی جہتی وان گہلک پی بہرہنگ ہوو لہوما ب ہریارہکنی ژ ہیتزا (نتیجیرقان بارزانی) سہرؤکنی حکومہتا ہریمہ کوردستانی ناٹاہیہکنی تاییہت و لسہر سیستہ مین نویتین جیہانی و مرؤفایہتی لسا (۲۰۰۰) ای ل نیتیتی بڑ نافرہت و سنیلان ہاتہ دانان و بقی چہندی ژ ریتھبیریا پولیسان ہاتہ جوداکرن، نافرہتین لقی ریتھبیرین دھینہ و ہرگرتن یان نہون یین دادگہ ہکری ژ لایح دادگہ ہیتھہ یان ژئی دہستہ سہرکرنہ ہتا رؤژا دادگہ ہکرنی و لسہر دوو جوڑا دابہش کرنہ، یین ژئی وان ژ (۱۸) ہ سالیہ کیمتر و یین ژئی وان ژ (۱۸) ہ سالیہ پتر . ہلئی پتریا نافرہتین دگہنہ دہف مہ، نہون یین ژئی وان ژ (۱۸) پتر چونکی دبیت ژ بہر ہندہک نہگہرتین جفاکی و ترس ژ پاشہروژا وان نافرہتان ناریشیتن وان ب ریکا خیزان و کہس و کارین وان دھینہ چارہکرن و دویر ژ دادگہہن، و نوکہ ہنتی (۸) نافرہت دئی ریتھبیریتھہ ہنہ، (۶) دادگہہ کرنہ و (۲) ل ہیٹییا ژفانی دادگہہینہ، نہو گونہہین نافرہت لسہر دھینہ دادگہہکرن یان یین دزینہ یان سہختہ و تہشقلہ نہ زیدہباری ریتھہکا کیم یین ہتکبہری .

و ههتا نوکە ئەف هەردوو جۆره تێقه دهینه بهندکرن و لدۆر ئی چەندی و پروژین ئی رێقه بهری بهریز (جهگەر سهیغه دین) دبێژیت :

((براسستی یێن دادگه هکری کارتی کێنه کا نیکجار خراب دکه نه سهه لایه ئی دهروونی دهسته سهه رکیا لهوما ئەم دئ ههولین مهزن ژبو هندی کهین ههردوو جۆر ژ ئیک بهینه جوداکرن، ههه چهنده ئی چ ناریشین وهسا دنایههرا واندا روی نادهن چونکی ههه ژ رۆژا ئیک دگه هه دهه مه لیسته کا نههک و مافان بۆ دهینه دیارکرن و دهقیته ههمی پتگرت یێ بکهن وگهه نه، دئ نهچار بێن ههدهک سهزایێن دی بکاربینن ژ وان ئی ههگوهاسنه زیندانیا بۆ باژیره کئ دی و ئەفه رویدایه و رێقه بهریا ههقلیری زیندانیین خۆ بۆ مه ههنا رتینه .

بهلی خۆشه ختانه ههتا نوکە چ حالهتین هوسا ل دهه مه پیدایه نه بوینه)) .

سهه بههت ب سهه دهه ریکرتی دگه ل ئان ناههه تان، کهسانین خودان سهه پوری و تایهه مه نه لئ رێقه بهری هه نه وهک خانم (چنار تهه سین) که مافهه روهه و سهه پهه رشتیه کا راسته وخۆ ل وان دکهت و خۆ ل ناریشین وان دکهته خودان، دیسان (د. عارف هیتو) که نوژداره کئ دهروونی ههه قهتی جار هکئ سهه دهانا وان دکهت چاقدیری ساخله میا وان یا دهروونی دکهت، زندههاری دوو چاقدیری ناهههت که رۆژانه دگه ل وان دانه و ههمی کاروبارین وان ژ خوارن و پاقرکرتی بۆ نههجام ددهن وهههه کا ههکلینن ئی لئ ههیه . بهلی نهه سهه پوری و پندایا زۆر گرنگ که ئەف رێقه بهریه ئی یا بێ بههه نهه بونا ههکلرهه کا جهاکیا ناههه ته . دهه بهری ئی چەندی ههکلرهه جهاکی (ماجد هسین تاها) دبێژیت :

((مه پندئ ب ههکلرهه کا جهاکی ههیه چونکی نهه دئ پتر شیت خۆ نیزیکی دهروونی ئان ناهههت کهت و ناریشه و نهگه رین ناریشین وان زانیت و رێ و چاره سهه ریتن باش و پتشیارین پاشه رۆژهه کا گهه شتر دههه وان)) .

و ژبهه که ئان ناههه تان ئی وهکی ههه مرۆ هکئ دی هیقی و نومی دین پاشه رۆژی هه نه رێقه بهریا چاکیا ناههه تان نهه کئ بهههه فکرنا وان بۆ ئی پاشه رۆژی بهستوی خۆ هه گرتیه و بهه دهه وام پرۆژین رۆشنیری و پتشی بۆ هه دکهت، ژ وان خۆ لئن هشیاریا تهه ندروستی و جهاکی و یاسایی و ناینی بۆ دهینه ههکرن زندههاری خۆ لئن فیکرنا درواری که نوکە یا ههی و دئ یا بهه دهه وام بهت ههتا سهه رێ سالی و ژ لاین تایهه مه نهه دکیشه وان بۆ دهینه گوتن ولدو میا خۆ لئ دئ بههه می وان بۆ وان بههه بیتن . بهلی مهخابن ههتا نوکە لههه مه چ ناسنامه (هویه) بۆ ئان ناههه تان ههینه چیکرن که پشی دهه چوونا وان ژ ئی رێقه بهری پشین یێ ل کارگه هه کئ یان ل ههه جهه کئ دی کار بکهن .

دهه ئ نههجامن گونهه ئان قهلهه می خۆ لدۆر مرۆقی دزقربیت جارن زارۆک ئی دکه قیته بههه و ل جهه نهه زمانن وئ ب شیرئ سپین دایکئ تهه بهت نازارین زیندانی دهیژیت و دبهه روندک و ب بهروین ویدا دهینه خوار و ههروهکی یێ ههه شکه دگوتنه هیدا دگه ل دهیکا خۆ و سهه بههت ب وان زارۆکین دگه ل دهیکین خۆ (جهگەر سهیغه دین) دبێژیت :

((ئەف زارۆکه دهینه دگه ل دهیکین خۆ تاکو ژیت باخچهی، و لغیری ئەم ههمی پندئین وان ژ لاندکئ و شیرئ و جل و بهرگا و یاریا بۆ دابین دکهین زندههاری لههه چا و وهه گرتنا رههشا تهه ندروستی و ساخله میا وان تاکو ژ دهه دهیکین خۆ دچن، و بۆ پتر خۆشکرنا ئانا وان مه داخاز کربه ژورهه کا جۆه بۆ ئان زارۆکان بههته دروستکرن که ههمی پندئین وئ لدویف داخازین سهه دهی ژ کههه ستین فیکرکرتن و خۆ مهوێلکرتن تیدا ههبن و بۆ بههته دابینکرن ژ لاین جههین پهیوهه نیدارهه)) .

و سهه رهه رای ئی ههه می ئەف ناههه ته ژ خیزان و کهس و کارین خۆ ناهینه دابین، بهه که د ههه قیته د دوو جارا دهلیقه ههیه سهه دهانا وان بههته کرن دگه ل لههه چا و وهه گرتنا خیزانین مالین وان ل گوندین دویر که دشتین دههه رۆژهه کتیدا سهه دهانا زیندانیین خۆ بکهن .

خویندهه ئانا ههتره خویندهه ئان بهریز، ئەفه کورتیهه که بۆ لههه کار و خزهه تین ئی رێقه بهری بۆ ناههه تان و مه پت خۆش بوو دئ راپورتی دا نامارهی ب خزهه تین بنگهه می بههه هکرن و فیکرنا ناههه تان ئی بهدین بهلی زۆر ب کار بوون و دهه می وان بههه نههک .